

Onderwerp Beleid benoeming wethouders gemeente Haarlem 2026	
Nummer	2026/26107
Portefeuillehouder	Wienen, J.
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur
Afdeling	Griffie
Auteur	Taets van Amerongen-Ingram, D.M.
Email	dtaets@haarlem.nl
Kernboodschap	Op 18 maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Voordat wethouders benoemd worden, wordt in Haarlem een risicoanalyse integriteit uitgevoerd. Dat gebeurt sinds 2014. De praktijk rondom deze risicoanalyses integriteit is in ontwikkeling. De meeste gemeenten maken gebruik van dit instrument. Het ministerie van BZK heeft in 2019 een handleiding gepubliceerd over dit onderwerp. Ook is er een wetsvoorstel in de maak. Deze ontwikkelingen geven aanleiding om de werkwijzen in Haarlem aan te scherpen. Belangrijke wijzigingen in de nieuw voorgestelde werkwijze zijn dat het gehele traject vóór benoeming wordt uitgevoerd en dat er uitgebreider onderzoek wordt gedaan. Ook wordt de rolverdeling tussen burgemeester, seniorenconvent, kandidaat en onderzoeksbureau verduidelijkt.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven over de wijze van agendering van het raadsvoorstel in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Beleid omtrent de benoeming van wethouders (2014/262661)
Ontwerp-besluit raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. De procedures tot de benoeming van wethouders vast te stellen. 2. De kosten voor de risicoanalyse integriteit ten laste te laten vallen van het reguliere raadsbudget. de griffier, de voorzitter,

1. Aanleiding

Integriteit is een belangrijke waarde in de democratie. Voorafgaand aan de benoeming van een nieuwe wethouder wordt een risicoanalyse integriteit uitgevoerd. De samenleving moet er immers op kunnen vertrouwen dat wethouders integer invulling geven aan hun ambt.

Haarlem kent sinds 2014 een procedure voor het uitvoeren van deze risicoanalyses integriteit. Deze procedure is inmiddels niet meer in lijn met de landelijke praktijk en met een wetsvoorstel over dit onderwerp. Met dit raadsvoorstel wordt de werkwijze geactualiseerd en aangescherpt, vooruitlopend op de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.

2. Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is tweeledig, namelijk:

- Het versterken van de integriteit van het openbaar bestuur en
- helderheid scheppen over de te volgen werkwijze richting alle betrokkenen.

3. Onderbouwing voorstel

De procedure omtrent het uitvoeren van de risicoanalyses kent vier samenhangende componenten:

1. Het doel en positionering van de risicoanalyse;
2. de inhoud en onderzoeksmethode van de risicoanalyse;
3. de keuze voor een extern bureau;
4. het proces en de rolverdeling rondom de risicoanalyse.

3.1 Doelen en positionering van de risicoanalyse integriteit

De risicoanalyse integriteit vervult meerdere functies binnen het bestuurlijk integriteitsbeleid. Het instrument heeft geen selecterend of beoordelend karakter en doet geen uitspraak over de geschiktheid van een kandidaat-wethouder. De risicoanalyse is bedoeld als preventief en ondersteunend hulpmiddel in het benoemingsproces.

Met de risicoanalyse wordt beoogd tijdig inzicht te krijgen in mogelijke integriteitsrisico's die samenhangen met het vervullen van het ambt van wethouder, zodat deze risico's bespreekbaar kunnen worden gemaakt en waar nodig kunnen worden beheerst. De analyse draagt bij aan bewustwording bij de kandidaat-wethouder van persoonlijke kwetsbaarheden, belangenverstrengeling of afhankelijkheden die het functioneren kunnen raken.

Daarnaast biedt de risicoanalyse aanknopingspunten voor het treffen van passende beheersmaatregelen, gericht op transparantie, zorgvuldigheid en het voorkomen van integriteitsvraagstukken tijdens de ambtsuitoefening. Daarmee wordt het vertrouwen van de gemeenteraad en de samenleving in het lokaal bestuur versterkt.

Tot slot ondersteunt de risicoanalyse de gemeenteraad bij een zorgvuldige en goed geïnformeerde besluitvorming, waarbij het politieke oordeel over de benoeming uitsluitend bij de raad blijft.

3.2 Inhoud en onderzoeksmethoden

In de risicoanalyse komen, in lijn met de [Handleiding Basisscan Integriteit voor kandidaat bestuurders](#) van ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de volgende onderwerpen aan bod:

- Financiële belangen en aandelenportefeuille
- Juridische belangen, zoals subsidie- of opdrachtrelaties
- Eigendom van onroerend goed
- Schulden en betalingsrisico's
- Bevoegdheden als bestuurder op basis van de verwachte portefeuille en de impact daarvan
- Strafrechtelijke procedures
- Nevenfuncties- en activiteiten, inclusief lidmaatschappen
- Netwerk, relaties en contacten binnen de gemeente die belang kunnen hebben bij het wethouderschap
- Arbeidsbetrekkingen van partner en kinderen
- Opleiding en arbeidsverleden, inclusief terugkeergarantie
- Uitingen en gedrag op social media
- Activiteiten als ondernemer
- Betrokkenheid als bestuurder bij faillissementen
- Voorbeeldfunctie in verkeer, drank, drugs etc.
- Persoonlijke opvattingen over integriteit en het dienen van het algemeen belang.

Methoden

Voor de uitvoering van de risicoanalyse integriteit wordt gebruik gemaakt van een online vragenlijst, onderzoek in open bronnen en een persoonlijk gesprek. In overleg met de burgemeester kunnen aanvullende methoden worden ingezet, zoals referentieonderzoek.

3.3 Keuze voor een extern bureau

Voor de uitvoering van de risicoanalyse integriteit wordt bewust gekozen voor een extern bureau. Deze keuze sluit aan bij de landelijke praktijk en bij de uitgangspunten van het ministerie van BZK. De inzet van een extern bureau waarborgt in de eerste plaats onafhankelijkheid en objectiviteit. Door uitvoering buiten de gemeentelijke organisatie te beleggen, wordt voorkomen dat (de schijn van) beïnvloeding ontstaat door lokale politieke of bestuurlijke verhoudingen.

Daarnaast beschikt een gespecialiseerd extern bureau over specifieke expertise en ervaring met integriteitsonderzoeken bij kandidaat-bestuurders. Dit draagt bij aan een zorgvuldige, consistente en professionele uitvoering van de risicoanalyse.

Een derde overweging betreft de bescherming van privacygevoelige persoonsgegevens. De risicoanalyse raakt aan de persoonlijke levenssfeer van kandidaten. Externe bureaus die deze analyses uitvoeren zijn verplicht te beschikken over een vergunning op grond van de *Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus*. Daarmee gelden aanvullende eisen aan betrouwbaarheid, dossiervorming en gegevensverwerking. Op grond van deze vergunning is het bureau tevens verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG.

Tot slot draagt de keuze voor een extern bureau bij aan heldere rolzuiverheid in het benoemingsproces. De burgemeester is opdrachtgever en gesprekspartner, de gemeenteraad vormt zich een politiek oordeel over de benoeming en het bureau beperkt zich tot het inzichtelijk maken van risico's en mogelijke beheersmaatregelen, zonder te adviseren over de geschiktheid van de kandidaat.

3.4 Proces risicoanalyse integriteit

De risicoanalyse verloopt via een vast proces:

1. De fractievoorzitters van de fracties die een kandidaat-wethouder voor benoeming willen voordragen, informeren de burgemeester en griffier hierover vertrouwelijk in een zo vroeg mogelijk stadium.
2. De burgemeester geeft een extern bureau, in het bezit van de benodigde vergunning, opdracht tot het uitvoeren van de risicoanalyse integriteit en deelt de namen, telefoonnummers en e-mailadressen van de kandidaat-wethouders met het externe bureau.
3. De kandidaten ontvangen van het bureau informatie over de te doorlopen procedure en de wijze waarop het bureau met de gegevens van de kandidaat omgaat.
4. Het bureau voert de risicoanalyse uit zoals beschreven onder 'inhoud van de risicoanalyse'.
5. De kandidaat wordt in de gelegenheid gesteld om te reageren op de concept-rapportage.
6. Het bureau benoemt in de rapportage beheersmaatregelen en aandachtspunten.
7. Het bureau deelt de definitieve rapportage met de kandidaat, en na toestemming van de kandidaat met de burgemeester.
8. In aanvulling op de rapportage deelt de betrokken onderzoeker in een gesprek met de burgemeester de hoofdlijnen van het gesprek tussen onderzoeker en kandidaat.
9. De burgemeester bespreekt de uitkomsten van de risicoanalyse met de kandidaat-wethouder.
10. De burgemeester verstrekt, onder geheimhouding, de risicoanalyse en de uitkomsten daarvan aan het seniorenconvent.
11. Ten behoeve van de openbare behandeling worden enkel de beheersmaatregelen en aandachtspunten uit de risicoanalyse openbaar gemaakt, met weglating van niet-relevante persoonsgegevens (zoals adres) en passages die op grond van de Woo en de AVG niet openbaar mogen worden gemaakt.
12. Adviseren over de geschiktheid van de kandidaat valt buiten de opdracht van het bureau. Dat oordeel wordt alleen door de raad geveld.

13. Indien de kandidaat op basis van de risicoanalyse integriteit besluit zich terug te trekken, wordt er door de burgemeester en het bureau geen informatie over de kandidaat gedeeld met het seniorenconvent of de gemeenteraad.

4. Risico's en kanttekeningen

4.1 Risico's

Privacy en vertrouwelijkheid van kandidaten

De uitvoering van een risicoanalyse integriteit raakt aan de persoonlijke levenssfeer van kandidaat-wethouders. Dit brengt het risico met zich mee dat privacygevoelige informatie breder wordt gedeeld dan noodzakelijk.

Dit risico wordt beperkt door een strikt afgebakend proces, een heldere rolverdeling en toepassing van geheimhouding. Alleen informatie die noodzakelijk is voor de besluitvorming wordt gedeeld. Persoonsgegevens en passages die op grond van de Woo en de AVG niet openbaar mogen worden gemaakt, worden weggelaten.

4.2 Kanttekeningen

De risicoanalyse integriteit is op dit moment nog niet wettelijk verplicht. Het ministerie van BZK werkt aan wetgeving om dit instrument in de toekomst verplicht te stellen. Met dit voorstel wordt vooruitgelopen op deze ontwikkeling en aangesloten bij de landelijke praktijk.

5. Consequenties en uitvoering

5.1 Financiën

De kosten bedragen circa €1.200,- per kandidaat-wethouder. Uitgaand van de samenstelling van het huidige college kan in 2026 dus uitgegaan worden van een bedrag van circa € 6.000,-. Deze kosten worden ten laste gebracht van het reguliere raadsbudget,

5.2 Communicatie

Politieke partijen worden voorafgaand aan de verkiezingen geïnformeerd over de te doorlopen werkwijze, zodat zij hun kandidaten op de hoogte kunnen brengen. Zodra de namen van kandidaat-wethouders bekend zijn, informeert het externe bureau de kandidaten opnieuw over de procedure en de omgang met persoonsgegevens.

5.3 Participatie

N.v.t.

5.4 Juridisch

De voorgestelde werkwijze sluit aan bij de '[Handleiding Basisscan Integriteit kandidaat-bestuurders](#)' van het ministerie van BZK en het [wetsvoorstel 'Bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur'](#).

De risicoanalyse integriteit raakt aan de persoonlijke levenssfeer van de kandidaat-wethouder en wordt daarom uitgevoerd binnen de kaders van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanwege de aard van de werkzaamheden is het uitvoerende bureau verplicht te beschikken over een vergunning op grond van de *Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus*. Op basis van deze vergunning is het bureau verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG.

Het opdrachtgeverschap voor de risicoanalyse integriteit ligt bij de burgemeester, op grond van zijn taak de bestuurlijke integriteit te bevorderen (art. 170 lid 2 Gemeentewet).

5.5 Planning

Artikel 6 van het [Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van Haarlem 2022](#) wordt overeenkomstig dit beleid aangepast.